अन्नदानमतस्तस्माच्छ्रेष्ठमाह प्रजापतिः । सावित्र्या ह्यपि कौन्तेय श्रुतं ते वचनं शुभं ।
यतश्च यद्यथा चैव देवसत्रे महामते । अन्ने दत्ते नरेणेह प्राणा दत्ता भवन्त्युत ।
प्राणदानाद्धि परमं न दानमिह विद्यते । श्रुतं हि ते महाबाहो लोमशस्यापि तद्वचः ।
प्राणान्दत्त्वा कपोताय यत् प्राप्तं शिविना पुरा । तां मतिं लभते दत्त्वा द्विजस्यान्नं विशाम्पते ।
तस्माद्विशिष्टा गच्छन्ति प्राणदा इति नः श्रुतं । अन्नञ्चापि प्रभवति पानीयात् कुरुसत्तम । २२८
नीरजातेन हि विना न किञ्चित् सम्प्रवर्त्तते । नीरजातश्च भगवान् सोमो ग्रहगणेश्वरः ।
अमृतञ्च सुधा चैव स्वधा चैवामृतं तथा । अन्नौषध्यो महाराज वीरुधश्च जलोद्भवाः ।
यतः प्राणभृतां प्राणाः सम्भवन्ति विशाम्पते । देवानाममृतं ह्यन्नं नागानाञ्च सुधा तथा ।
पितॄणाञ्च स्वधा प्रोक्ता पशूनाञ्चापि वीरुधः । अन्नमेव मनुष्याणां प्राणानाहुर्मनीषिणः ।
तच्च सर्व्वं नरव्याघ्र पानीयात् सम्प्रवर्त्तते । तस्मात् पानीयदानाद्धि न परं विद्यते क्वचित् । २२९
तच्च दद्यान्नरो नित्यं यदीच्छेद्भूतिमात्मनः । धन्यं यशस्यमायुष्यं जलदानमिहोच्यते ।
शत्रूंश्चाप्यधि कौन्तेय सदा तिष्ठति तोयदः । सर्व्वकामानवाप्नोति कीर्त्तिञ्चैव हि शाश्वतीं ।
प्रेत्य चानन्त्यमश्नन्ति पापेभ्यश्च प्रमुच्यते । तोयदो मनुजव्याघ्र स्वर्गं गत्वा महाद्युते ।
अक्षयान् समवाप्नोति लोकानित्यब्रवीन्मनुः ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि दानधर्म्मकथने सप्तषष्टोऽध्यायः ॥ ६७ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ तिलानां कीदृशं दानमथ दीपस्य चैव हि । अन्नानां वाससाञ्चैव भूय एव ब्रवीहि मे । २२८
॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । ब्राह्मणस्य च संवादं यमस्य च युधिष्ठिर ।
मध्यदेशे महान् ग्रामो ब्राह्मणानां बभूव ह । गङ्गायमुनयोर्म्मध्ये यामुनस्य गिरेरधः ।
पर्णशालेति विख्यातो रमणीयो नराधिप । विद्वांसस्तत्र भूयिष्ठा ब्राह्मणास्त्रावसंस्तथा ।
अथ प्राह यमः कञ्चित् पुरुषं कृष्णवाससं । रक्ताक्षमूर्द्ध्वरोमाणं काकजङ्घाक्षिनासिकं ।
गच्छ त्वं ब्राह्मणग्रामं ततो गत्वा तमानय । अगस्त्यं गोत्रतश्चापि नामतश्चापि शर्म्मिणं । २३०
शमे निविष्टं विद्वांसमध्यापकमनावृतं । न चान्यमानयेथास्त्वं सगोत्रं तस्य पार्श्वतः ।
स हि तादृग्गुणस्तेन तुल्योऽध्ययनजन्मना । अपत्येषु तथा वृत्ते समस्तेनैव धीमता ।
तमानय यथोद्दिष्टं पूजा कार्य्या हि तस्य वै । स गत्वा प्रतिकूलं तच्चकार यमशासनं ।
तमाक्रम्यानयामास प्रतिषिद्धो यमेन यः । तस्मै यमः समुत्थाय पूजां कृत्वा च वीर्य्यवान् ।
प्रोवाच नीयतामेष मोऽन्य आनीयतामिति । एवमुक्ते तु वचने धर्म्मराजेन स द्विजः । २३८
उवाच धर्म्मराजानं निर्व्विण्णोऽध्ययनेन वै । यो मे कालो भवेच्छेषस्तं वसेयमिहाच्युत ।
॥ यम उवाच ॥ नाहं कालस्य विहितं प्राप्नोमीह कथञ्चन । यो हि धर्म्मञ्चरति वै तन्तु जानामि केवलं ।
गच्छ विप्र त्वमद्यैव आलयं स्वं महाद्युते । ब्रूहि सर्व्वं यथा स्वैरं करवाणि किमच्युत ।
॥ ब्राह्मण उवाच ॥ यत्तत्र कृत्वा सुमहत् पुण्यं स्यात्तद्ब्रवीहि मे । सर्व्वस्य हि प्रमाणं त्वं त्रैलोक्यस्यापि सत्तम ।